

Om ÄTA-arbeten i AB 04

Av AB 04 2 kap § 3 framgår det att entreprenören är, såvida inget annat följer av författning, både berättigad och skyldig att utföra ÄTA-arbeten som föreskrivs av beställaren. För att ett arbete ska vara att betrakta som ett ÄTA-arbete måste det stå i omedelbart samband med kontraktens arbetena och inte vara av väsentligt annan natur än dessa. Är entreprenören berättigad till att utföra arbetet är han normalt även skyldig att utföra arbetet om beställaren föreskriver det.

Ibland uppstår meningsskiljaktigheter mellan en beställare och entreprenör kring vad som ingår i entreprenadens omfattning. Beställaren kan t.ex. vara av uppfattningen att visst arbete ingår i entreprenörens åtagande och föreskriver därför att detta arbete ska utföras, dock inte som ett ÄTA-arbete, utan som en del av det den ursprungliga omfattningen. Entreprenören vet därför redan innan arbetet påbörjas att beställaren inte avser att betala för arbetet, som entreprenören anser vara ett ÄTA-arbete, med mindre att det kommer vara nödvändigt för entreprenören att väcka talan vid domstol för att få ersättning. En prövning i domstol kan upp till 2-3 år innan den avgörs i första instans och entreprenören måste under denna tid ligga ute med pengarna, vilket kan vara betungande.

Frågan är då om entreprenören utifrån regelverket i 2 kap § 3 är skyldig att utföra det av beställaren föreskrivna arbetet när beställaren tydligt deklarerat att han inte avser att betala ersättning för det. Det framstår som mycket tveksamt att en entreprenör skulle vara skyldig att först utföra ett arbete i som beställaren inte avser att betala för. För det fall arbetet ifråga är av sådan karaktär att det inte går att slutföra entreprenaden utan det kan entreprenören, för att inte riskera skadestånd eller vite, vara tvungen att utföra arbetet och därefter försöka få ersättning av beställaren.

När det gäller likställda ÄTA-arbeten, vilka framgår av 2 kap

§ 3, finns inte samma bestämmelser om krav på skriftlig beställning som vid av beställaren föreskrivna arbeten. Istället ska entreprenören, om kostnaden för arbetet beräknas överstiga ett halvt basbelopp, inhämta beställarens synpunkter. Om beställaren förklarar sig vara av uppfattningen att arbetet ifråga inte är ett ÄTA-arbete kan det innebära att entreprenören ändå måste utföra arbetet och därefter begära ersättning i efterhand. Det kan gälla i de fall entreprenaden inte går att slutföra utan arbetet ifråga.

Av 2 kap § 8 framgår att rätt till ersättning inte föreligger för entreprenören om ingen skriftlig beställning lämnats för arbeten enligt 2 kap § 3 eller om beställaren synpunkter inte inhämtats vid arbeten enligt 2 kap § 4. Emellertid finns det undantag och det är vid situationer det skulle vara oskäligt att entreprenören inte fick någon ersättning, trots att de nyss nämnda kraven inte var uppfyllda.

Utifrån kommentaren till 2 kap § 8 framgår att en möjlig undantagssituation från kravet på skriftlig beställning är när beställaren efter inhämtande av synpunkter avseende den likställda ÄTA-n inte delar uppfattningen att det är ett ÄTA-arbete.

En entreprenad kan således vara en likviditetsrisk för en entreprenör då denne kan vara tvungen att utföra arbeten som beställaren i förväg meddelat att någon betalning inte kommer att utgå för. Om inte entreprenören utför arbetet finns risken att entreprenören drabbas av mycket större kostnader i form av skadestånd eller vite. För att i viss mån kontrollera risken kan entreprenören välja att utföra arbetet och därefter välja att söka beställaren på ersättning.